

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

PAARSADAB.IR

المپیاد علمی ادبیات فارسی
دوره اول متوسطه

سال تحصیلی ۹۵-۹۴

تعداد سؤال: ۳۰ شروع آزمون ساعت ۹:۳۰ صبح مدت پاسخگویی: ۶۰ دقیقه

شماره داوطلبی:

نام و نام خانوادگی دانش آموز:

مرحله اول ۲۵ بهمن ماه ۹۴

*** توجه: به پاسخ های اشتباه نمره منفی تعلق می گیرد**

- ۱- معنای واژه‌های « بساط- فراست- عار- مایه‌ور» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) فرش - بیهوشی - سرافکندگی - پرمایه
(۲) فرش - زیرکی - شرمندگی - بهره‌مند
(۳) سفره - زرنگی - سختی - سرشار
(۴) گسترده‌ی - هوشمندی - عیب - ارجمند
- ۲- کدام گزینه از نظر املائی درست است؟
- (۱) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند/ نه همه مستمعی فهم کند این اصرار
(۲) و شعله‌وی آفتاب است و قندیل‌های وی ستارگان و تو از عجایب این قافل
(۳) در حبس و خلوت‌م تا وارهم به مرگ / یا پر برآورم، بحر پریدنی
(۴) صبر کند تا آن سخن تمام شود، پس جواب خود بگوید بر وجهی که در متقدم طعن نکند
- ۳- کدام گزینه درباره‌ی حافظ نادرست است؟
- (۱) معروف به لسان‌الغیب و بزرگ‌ترین غزل‌سرای ایران در قرن هشتم هجری است
(۲) فرزانه‌ای است با اندیشه‌های عمیق عرفانی و احساس‌ها و عواطف ژرف انسانی
(۳) او از همه تباهی‌هایی که در روزگارش پدیدار شده بود، جسورانه انتقاد می‌نماید
(۴) بی‌پرده سخن می‌گوید و هیچ‌گاه از طنز برای انتقاد و هجو استفاده نمی‌کند
- ۴- در کدام گزینه، واژه‌های هم‌خانواده به درستی بیان شده است؟
- (۱) خلاق - مخلوقات - خلق‌و‌خو
(۲) ملایک - املاک - ملکه
(۳) خورش - خوردنی - خوراک
(۴) وحدت - اتحاد - متعهد
- ۵- آرایه‌ی تشخیص در تمام گزینه‌ها به جز گزینه به کاررفته است؟
- (۱) مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم / جرس فریاد می‌دارد که بر بندید محمل‌ها
(۲) عقل دیوانه شد، آن سلسله‌ی مشکین کو؟ / دل ز ما گوشه گرفت، ابروی دلداری کجاست؟
(۳) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را / که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را
(۴) همی دانه و خوشه، خروار شد / ز آغاز هر خوشه، خروار نیست
- ۶- بیت گزینه ... با عبارت «خوب گوی تا خوب شنوی» قرابت معنایی ندارد؟
- (۱) درشتی ز کس نشنود نرم‌گوی / سخن تا توانی به آزر م گوی
(۲) به گاه درشتی درشتم چو سوهان / به هنگام نرمی به نرمی حریرم
(۳) سخن را سر است ای خردمند و بن / میاور سخن در میان سخن
(۴) این جهان کوه است و فعل ما ندا / سوی ما آید نداها را صدا
- ۷- در کدام گزینه، غلط املائی بیشتری وجود دارد؟
- (۱) طعن و لعن - روشن و بدیهی - دشمنان و بدخاهان
(۲) نغمه‌ی پرشور - حدس و گمان - بحث و مناظره
(۳) ابزار ارتباطی - کشف فوق‌العاده - معجزه‌آفرینش
(۴) تجربه‌ی جذاب - تصوّر خورسندی - مسائب دشوار
- ۸- با توجه به بیت «ای دل غم‌دیده حالت به شود دل بد مکن / وین سر شوریده باز آید به سامان غم مخور» کدام گزینه از نظر معنایی، ارتباط بیشتری با واژه‌ی مشخص شده دارد؟
- (۱) پریشان‌حال و آشفته (۲) پرمشغله و اندیشه‌ور
(۳) آشوبگر و نگران (۴) پرهیجان و مضطرب
- ۹- نوع ترکیب «مام وطن» با کدام گزینه همانند است؟
- (۱) کارگاه آفرینش (۲) چشم طمع (۳) دار قالی (۴) رخ مادر
- ۱۰- کدام یک از شخصیت‌های زیر از مقلدان گلستان سعدی محسوب نمی‌شود؟
- (۱) جامی (۲) قانّی (۳) قائم‌مقام (۴) نظامی
- ۱۱- در کدام بیت، آرایه‌های «تشبیه و تضاد» به کاررفته است؟
- (۱) امشب به‌راستی شب ما روز روشن است / عید وصال دوست علی‌رغم دشمن است
(۲) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد / نهال دشمنی برکن که رنج بی‌شمار آرد
(۳) از همگان بی‌نیاز و بر همه مشفق / از همه عالم نهان و بر همه پیدای
(۴) برو شادی کن ای بار دل‌افروز / چو خاکت می‌خورد، چندین مخور غم

- ۱۲- بیت «عقل حیران شود از خوشه زرین عنب / فهم عاجز شود از حقه یاقوت انار» بر چه مفهومی تأکید دارد؟
 (۱) زیبایی طبیعت (۲) درک نکردن قدرت خدا (۳) درک نکردن زیبایی (۴) زیبایی چینش دانه‌های انار
- ۱۳- کدام گزینه، بیت زیبای فردوسی را کامل می‌کند؟
 «همه یکدلانند یزدان شناس»
 (۱) که منعم مکن فضل حق را سپاس (۲) وز ایشان دل انجمن پر هراس
 (۳) به نیکی، ندارند از بد هراس (۴) ننگجد کرم‌های حق در قیاس
- ۱۴- واژه‌های کدام گزینه، به ترتیب، برای جاهای خالی مناسب هستند؟
 «در کشورهای اسلامی، در فروشگاه‌ها و مراکز پُرفروخت‌وآمد، مکان‌هایی برای ایجاد شده است. مردم می‌توانند با کنار کارهای خود، اول وقت نماز خداوند بزرگ را برای توانایی عبادتش، سپاس»
 (۱) نمازگذاران، گذاشتن، گذارده، بگذارند (۲) نمازگذاران، گذاشتن، گزارده، بگذارند
 (۳) نمازگزاران، گذاشتن، گزارده، بگذارند (۴) نمازگزاران، گذاشتن، گزارده، بگذارند
- ۱۵- در کدام گزینه می‌توان برای واژه‌ی «لافزن» معادل معنایی یافت؟
 (۱) کم‌گوی و به‌جز مصلحت خویش مگوی/ چیزی که نپرسند، تو از پیش مگوی
 (۲) طمع پای دل را به‌جز بند نیست/ طمع، کار مرد خردمند نیست
 (۳) هر که به جور رقیب یا به جفای حبیب/ عهد فراموش کند، مدعی بی‌وفاست
 (۴) توانم آن‌که نیازم اندرون کسی/ حسود را چه کنم کاو ز خود به رنج در است
- ۱۶- در کدام بیت، ساختمان صفت تفضیلی به‌کار نرفته است؟
 (۱) تهی پای رفتن به از کفش تنگ / بلای سفر به که در خانه جنگ
 (۲) از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند
 (۳) جز برتری نجویی گویی که آتشی / جز راستی نیایی گویی ترازویی
 (۴) در دفتر همیشه من ثبت می‌شود / این لحظه‌ها، عزیزترین یادگار تو
- ۱۷- مفرد واژه‌های «خصال - اصحاب - عجایب» به ترتیب کدام گزینه می‌شود؟
 (۱) خصلت - صاحب - عجیب (۲) خصیله - صحابی - تعجب
 (۳) خصیلت - صحابه - عجب (۴) خصلت - صاحب - عجب
- ۱۸- گزینه بر اساس زمان نگارش مرتب شده است؟
 (۱) قابوس‌نامه - اخلاق ناصری - حافظ‌نامه - چهارمقاله (۲) چهارمقاله - قابوس‌نامه - اخلاق ناصری - حافظ‌نامه
 (۳) قابوس‌نامه - چهارمقاله - اخلاق ناصری - حافظ‌نامه (۴) اخلاق ناصری - چهارمقاله - قابوس‌نامه - حافظ‌نامه
- ۱۹- در حکایت سفر، «پیر» از زبان آسیاب، خطاب به همراهان چه می‌گوید؟
 (۱) معرفت این است که من گرد خویش گردم و در خود سفر کنم تا همه چیز را از خود دور کنم
 (۲) معرفت در گرد خویش گشتن است و پیوسته در سفر بودن تا هرچه را نخواهی از خود دور کنی
 (۳) معرفت این است که من در آنم، گرد خویش می‌گردم و پیوسته در خود سفر می‌کنم تا هرچه نباید از خود دور کنم
 (۴) معرفت این است که گرد خویش بچرخم و پیوسته در خود سفر کنم تا هرچه لازم است از خود دور کنم
- ۲۰- تمام ابیات با یکدیگر ارتباط معنایی دارند به‌جز گزینه ...؟
 (۱) نه دانانتر آن کس که والاتر است/ که والاتر است آن که دانانتر است
 (۲) هر که در او جوهر دانایی است/ بر همه چیزیش توانایی است
 (۳) توانا بود هر که دانا بود/ ز دانش دل پیر برنا بود
 (۴) دل شود گر به علم بیننده/ راه جوید به آفریننده
- ۲۱- تعداد جمله‌های کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟
 (۱) چو بفروختی از که خواهی خرید/ متاع جوانی به بازار نیست (۲) دریغ است ایران که ویران شود/ کنام پلنگان و شیران شود
 (۳) همه سربه‌سر، تن به کشتن دهیم/ از آن به که کشور به دشمن دهیم (۴) همی خواهیم از کردگار جهان/ شناسنده‌ی آشکار و نهان

۲۲- در کدام گزینه نوع فعل به درستی مشخص گردیده است؟

- ۱) گر از فارس گویی بهشتی خوش است/ همه مرز آن خرم و دلکش است (مضارع التزامی)
- ۲) همه بوستانش سراسر گل است/ به باغ اندرون لاله و سنبل است (ماضی نقلی)
- ۳) همه مردم از لطف ای بی‌نیاز/ عزیزند و آزاده و سرفراز (ماضی مطلق)
- ۴) تا قیامت سخن اندر کرم و رحمت او/ همه گویند و یکی گفته نیاید ز هزار (مضارع التزامی)

۲۳- مفهوم عبارت زیر در کدام گزینه کامل‌تر و درست‌تر بیان شده است؟

«و مثل تو چون مورچه‌ای است که در قصر ملکی سوراخی دارد و از جمال صورت قصر و بسیاری غلامان و سریر ملک وی هیچ خبر ندارد»

- ۱) ضرب‌المثل تو همچون مورچه‌ای است که در قصر پادشاهی زندگی می‌کند و از زیبایی قصر و غلامان و تخت، هیچ اطلاعی ندارد
- ۲) حکایت تو مانند مورچه‌ای است که در قصر پادشاهی لانه‌ای دارد و از زیبایی ظاهری قصر و نوکران بسیار و تخت پادشاهی وی اطلاعی ندارد
- ۳) حکایت تو حکایت همان مورچه است که در سرزمین پادشاهی زندگی می‌کند و از زیبایی قصر و بزرگی پادشاه و تخت و تاج او خبر ندارد
- ۴) حکایت تو به‌سان همان مورچه کوچک در خانه آن پادشاهی است که نمی‌تواند بزرگی و عظمت تاج و تخت او را خوب ببیند

۲۴- در کدام گزینه، فعل از لحاظ ساختمان متفاوت است؟

- ۱) برنخواهم گشت (۲) داشتم می‌دیدم (۳) شنیده بودید (۴) می‌آیم

۲۵- نقش واژه‌های مشخص شده در همی ابیات زیر به درستی آمده است به جز گزینه ...؟

- ۱) روزم سیه از پرتو آن چشم سیاه است / کز چین جبین سلسله‌جنبان نگاه است (مسنده - مضاف‌الیه)
- ۲) یکی ناسزا گفت در وقت جنگ / گریبان دریدند وی را به چنگ (مضاف‌الیه - مفعول)
- ۳) گهی نالان چو ابر نوبهاری / گهی گریان چو ابر از بی‌قراری (مسنده - متمم)
- ۴) وصالش هر که را گردد میسر / سر مست و دل هشیار دارد (نهاد - مفعول)

۲۶- نقش ضمیر شخصی مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) ای آفتاب خوبان، می‌جوشد اندرونم / یک ساعت بگنجان در سایه عنایت
- ۲) به مهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو / تو را که گفت که این زال ترک، دستان است؟
- ۳) مرا عجز و تو را بیداد دادند / به هر کس هر چه باید داد، دادند
- ۴) به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید / که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزل‌ها

۲۷- کدام گروه اسمی، طبق الگوی «صفت + نقش‌نمای کسره + اسم + نقش‌نمای کسره + اسم + نقش‌نمای کسره + اسم» ساخته شده است؟

- ۱) برترین شیوه ساخت طنز (۲) دانش آموزان برگزیده مدرسه ما
- ۳) همه وسایل خانه دل (۴) عظمت تمدن ایران باستان

۲۸- کدام گزینه با بیت «آینه چون نقش تو بنمود راست / خود شکن آینه شکستن خطاست» ارتباط معنایی دارد؟

- ۱) خویشان آرای مشو چون بهار/ تا نکند در تو طمع روزگار (۲) عمر به خشنودی دل‌ها گذار/ تا ز تو خشنود شود کردگار
- ۳) هر که به نیکی عمل آغاز کرد/ نیکی او روی بدو باز کرد (۴) عیب کسان منگر و احسان خویش/ دیده فروبر به گریبان خویش

۲۹- در کدام گزینه، وابسته‌های اسم فقط از نوع صفت پیشین هستند؟

- ۱) این میوه‌های بزرگ و خوشمزه را از کجا خریده‌اید؟ (۲) دیدم هر کتابی را که می‌فروخت، در کاغذ کوچکی می‌نوشت.
- ۳) به نظر من، تو باید همین امروز این کتاب سفید را بخوانی. (۴) چرا برای همان دو روز به خود زحمت می‌دهی؟

۳۰- با توجه به عبارت زیر از کتاب «اخلاق ناصری» نزدیک‌ترین مفهوم و معنی به عبارت کدام است؟

«در محاوراتی که به حضور او میان دو کس رود، خوض ننماید و اگر از او پوشیده دارند، استراق سمع نکنند»

- ۱) اگر ببیند دو نفر دارند با هم حرف می‌زنند، دخالت نکند و اگر به او چیزی گفتند، هیچ‌گونه کنجکاوی نکند
- ۲) اگر چند نفر با هم گفت‌وگو کنند، گوش ندهد و اگر او را شریک سخن خویش نکردند، هرگز گستاخی نکند
- ۳) اگر دو نفر در حضور او گرم گفت‌وگو بودند، به سخنانشان به‌دقت نیندیشد و اگر حرف‌هایشان را پنهان کردند، دزدیده گوش نکند
- ۴) هنگامی که دو نفر در حضور او دارند با هم سخن می‌گویند، زیاد دقت و توجه نکند و اگر حرف‌هایشان را به او نمی‌گویند، گوش فرا دهد